

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložil(a) student(ka): **Matyáš Ortmann**

Název práce: ***Postoj a role Chorvatska ve věci stíhání a vydávání válečných zločinců Mezinárodnímu trestnímu tribunálu pro bývalou Jugoslávii – případová studie Ante Gotovina***

Oponoval (u externích oponentů uveďte též adresu a funkci v rámci instituce): **František Šístek, M.A., Ph.D.**

1. **OBSAH A CÍL PRÁCE** (stručná informace o práci, formulace cíle):

Bakalářská práce se zabývá postojem chorvatského státu k problematice stíhání a vydávání vysoce postavených vojenských činitelů ve spolupráci s Mezinárodním soudním tribunálem pro bývalou Jugoslávii (ICTY) v letech 1995-2012, tj. od konce války v Chorvatsku a Bosně až po období bezprostředně předcházející vstupu Chorvatska do EU. Hlavní pozornost je soustředěna na kauzu generála Ante Gotoviny, který nejen v nacionalisticky orientovaných kruzích chorvatské společnosti získal statut úspěšného velitele a válečného hrdiny, zároveň byl však podezřelý ze spáchání zločinů za tzv. operace Bouře z roku 1995.

2. **VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ** (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Předkládaná práce je založena na pramenech primární povahy (zejména oficiální materiály ICTY) a odborné literatuře. Autor čerpá pouze ze zdrojů a sekundární literatury v angličtině, případně češtině, zdroje v srbochorvatštině se neobjevují. Zdroje v srbochorvatštině by nepochybně přispěly k větší plastičnosti pasáží, věnovaných vnitropolitickému vývoji, náladám veřejnosti a nacionalistickým tlakům (vč. postojů vlivné katolické církve, kterým se autor prakticky nevěnuje). Část odborné literatury v angličtině, z níž autor čerpá, pochází ovšem od autorů z bývalé Jugoslávie, takže zde kvalifikovaný „pohled zevnitř“ zcela neabsentuje. Vzhledem k tomu, že k širšímu kontextu rozpadu Jugoslávie a následného vývoje existuje rozsáhlá literatura, dal by se seznam zdrojů ještě rozšířit o některé užitečné položky. V neposlední mohl autor konzultovat k širšímu kontextu i některé bakalářské a diplomové práce, obhájené v minulých letech na IMS. Celkově se mu však v rámci relativně omezeného rozsahu podařilo téma přehledně zpracovat a zodpovědět na hlavní výzkumné otázky.

3. **FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ** (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Z hlediska formálních náležitostí, grafické úpravy a jazykového projevu má práce slušnou úroveň. Průběžně se objevuje několik nepřesností, které jsou ovšem potenciálně snadno opravitelné a nemají z hlediska celkového vyznění práce zásadní význam:

- s. 2: autor tvrdí, že po Titově smrti roku 1980 „přišla země i o jeho kult osobnosti“. To je nesprávné, ve snaze o stmelení společnosti po smrti charizmatického lídra došlo naopak k nové fázi budování jeho posmrtného kultu, což vyjadřoval poněkud zoufalý oficiální slogan „I po Titovi – Tito!“ z první poloviny 80. let.
- s. 5: autor opakovaně hovoří o „literárních zdrojích“, ačkoli mluví o syntézách dějin států nebo o odborné práci, systematizující a analyzující válečné zločiny.
- s. 16: Liga komunistů Jugoslávie – správně Svaz komunistů Jugoslávie (překlad přes angličtinu: League, v srbochorvatštině Savez)
- s. 23: Ante Gotovina se narodil „nedaleko Dalmatinského pobřeží na ostrově Pašman“: ostrov Pašman je spolu s ostatními ležícími jižně od ostrova Rab součástí dalmatského pobřeží stejně jako pevnina, proto se Gotovina narodil **na** tamějším pobřeží (Tkon), nikoli **nedaleko** něj, ačkoli přišel na svět na ostrově.
- s. 25: autor hovoří o tom, že Milošević neposlal „JNA“ na pomoc krajinským Srbům roku 1995, dále též uvádí, že „jugoslávská lidová armáda“ byla v době operace Bouře „zaměstnána“ boji u Bihaće v severozápadní Bosně. V roce 1995 už ovšem JNA neexistovala, roku 1992 byla po ustavení SRJ (federace Srbska a Černé

Hory) transformována ve Vojsko Jugoslávie (Vojska Jugoslavije, VJ). V Bosně operovala od roku 1992 Armáda Republiky Srbské, nikoli JNA nebo VJ.

- s. 34: označení F. Tudjmana za „autoritativního pravicového extrémistu“ je příliš zjednodušené. Tudjman zastával v rámci HDZ i na chorvatské politické scéně roli „rozumného středu“, nezřikal se ani významné části politického dědictví socialismu, sám byl bývalým partyzánem a komunistickým generálem, do svého politického hnutí integroval řadu kádrů spjatých s bývalým režimem. Klasifikace „pravicový extrémista“ na tehdejší chorvatské politické scéně měla opodstatnění v případě proudů, stojících v HDZ a mimo něj spíše napravo od Tudjmanových pozic.

Bibliografii dělí kolega Ortmann na sekce „Použitá literatura a odborné články“ a „Internetové zdroje“. Vhodnější by bylo klasické rozdělení na primární a sekundární zdroje, většina uváděných internetových zdrojů má charakter primárních zdrojů (zejména oficiální dokumenty ICTY).

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Předložená bakalářská práce představuje solidní přehled zvolené problematiky. Za hlavní slabinu považuji skutečnost, že autor nepracoval se zdroji v srbochorvatštině. To se projevilo na skutečnosti, že pasáže, věnované vnitropolitické situaci v Chorvatsku po smrti F. Tudjmana a nástupu opozice k moci, jsou načrtnuty sice v hlavních rysech správně, přesto však příliš zběžně. Analýza zdrojů v srbochorvatštině by patrně autorovi pomohla lépe ozřejmit, s jak silným nacionalistickým tlakem se post-tudjmanovské vedení Chorvatska muselo v otázce spolupráce s ICTY potýkat (mj. vlivná sdružení veteránů, katolická církev, nacionalistická pravice, část armády, hrozba pravicového puče, v neposlední řadě by si pak pozornost zasloužil pro velkou část chorvatské společnosti důležitý narativ o spravedlivé, zprvu obranné a pak vítězné válce za nezávislost a teritoriální integritu atd.). Autor mj. dostatečně nevysvětluje, proč měl sociálnědemokratický premiér Ivica Račan podstatně opatrnější podstojce k vydání Gotoviny než prezident Stipe Mesić, nedostatečně také analyzuje okázale vlasteneckou pozici levicové-liberální koalice v čele s premiérem Milanovićem v době, kdy soud s Gotovinou vrcholil. Navzdory těmto výhradám lze ale celkově konstatovat, že jde o zdařilou bakalářskou práci, která zvolené téma představuje v patřičném kontextu a bez nadbytečných digresí i významnějších chyb postihuje vývoj problematiky v časově vhodně zvoleném období.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

- 1) 1) Jak vysvětlíte, že představitelé sociálních demokratů (I. Račan, Z. Milovanović), tj. strany, která byla v 90. letech v opozici a negativně se vyhraňovala vůči nacionalistickým extrémům Tudjmanova režimu, působili v otázce spolupráce s ICTY opatrněji a deklarativně dokonce více nacionalisticky, než představitelé, spjatí v minulosti (S. Mesić) nebo doposud (I. Sanader) s nacionalistickou HDZ?
- 2) Jakou roli hrála v otázce spolupráce s ICTY, zejména ve sledované kauze A. Gotoviny, chorvatská katolická církev a organizace veteránů?

6. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

(A-F): Doporučuji přijmout bakalářskou práci M. Ortmanna k obhajobě.

Navrhuji hodnotit ji známkou **B (velmi dobře)**

Datum: 8. srpna 2019

Podpis:

František Šístek

Pozn.: Hodnocení píše k jednotlivým bodům, pokud nepíšete v textovém editoru, použijte při nedostatku místa zadní stranu nebo přiložený list. V hodnocení práce se pokuste oddělit ty její nedostatky, které jsou, podle vašeho mínění, obhajobou neodstranitelné (např. chybí kritické zhodnocení pramenů a literatury), od těch věcí, které student může dobrou obhajobou napravit; poměr těchto dvou položek berte prosím v úvahu při stanovení konečné známky.